

बागमती प्रदेश सभा
अर्थ तथा विकास समिति

पाँचौँ वार्षिक प्रतिवेदन, २०८१

अर्थ तथा विकास समितिको सचिवालय
बागमती प्रदेश, हेटौँडा, नेपाल

बागमती प्रदेश सभा

अर्थ तथा विकास समिति

पाँचौं वार्षिक प्रतिवेदन, २०८१

अर्थ तथा विकास समिति सचिवालय
बागमती प्रदेश, हेटौंडा, नेपाल

बार्षिक प्रतिवेदन मस्यौदा तयारी उपमसमिति

१.	मा. रमेश कुमार महत	संयोजक
२.	मा. देवेन्द्र श्रेष्ठ	सदस्य
३.	मा. लक्ष्मी देवी श्रेष्ठ	सदस्य
४.	मा. सुना परियार	सदस्य
५.	मा. ज्ञान बहादुर तामाड	सदस्य

सहयोगी कर्मचारी

१.	मनोज कुमार गुप्ता	समिति सचिव
२.	सुवर्ण कुमार शाही	
३.	भानुभक्त आचार्य	
४.	चन्द्र प्रसाद घिमिरे	
५.	सरिता घिमिरे ढकाल	
६.	सविना तामाड	
७.	राम कुमारी चौरैल	

अर्थ तथा विकास समितिमा रहनु हुने माननीय सदस्यहरू

मा. नुरज बज्रचार्य
सभापति

सदस्यहरू

मा. उर्मिला के.सी. नेपाल

मा. अमृता नेपाल

मा. आशा लामा

मा. किरण थापामगर

मा. गोविन्द लम्साल

मा. डम्बर तामाङ

मा. डा. दिनेशचन्द्र देवकोटा

मा. देवेन्द्र श्रेष्ठ

मा. मधु कुमार श्रेष्ठ

मा. मधुसुदन पौडेल

मा. माइली तामाङ

मा. रमेश कुमार महत

मा. रामकृष्ण चित्रकार

मा. रामप्रसाद ढुङ्गाना

मा. लक्ष्मी देवी श्रेष्ठ

मा. सरल सहयात्री पौडेल

मा. सुना परियार

मा. ज्ञान बहादुर तामाङ

मनोज कुमार गुप्ता
समिति सचिव

मन्तव्य

माननीय सभामुखज्यू,

नेपालको संविधानको धारा १९३ मा प्रदेश सभाको कार्यप्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न प्रदेश सभा नियमावली बमोजिम विभिन्न समितिहरू गठन गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको छ। बागमती प्रदेशको प्रदेश सभा नियमावली, २०७४ को नियम १४६ मा प्रदेश सरकारलाई प्रदेश सभाप्रति उत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन, प्रदेश सरकारबाट भए गरेका कामकारबाहीको अनुगमन गरी आवश्यक निर्देशन वा राय सल्लाह दिनका लागि व्यवस्था गरिएका पाँच वटा विषयगत समितिहरू मध्ये अर्थ तथा विकास समिति पनि एक रहेको छ। बागमती प्रदेश सरकार अन्तर्गत रहेको आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय, ऊर्जा खानेपानी तथा सिँचाई मन्त्रालय, प्रदेश नीति तथा योजना आयोग र प्रदेश प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगलाई प्रदेश सभाप्रति बढी उत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन प्रदेश मन्त्रालय र आयोगबाट भए गरेका काम कारबाहीको अनुगमन र मूल्याङ्कन गरी आवश्यक निर्देशन एवम् राय सल्लाह समेत दिनका लागि प्रदेश सभामा अर्थ तथा विकास समिति गठन भएको छ। समितिले आर्थिक वर्षभरी गरेका कामहरूको प्रतिवेदन सभामा पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ।

अर्थ तथा विकास समितिको पहिलो बार्षिक प्रतिवेदन यस सभामा २०७६ साल जेष्ठ ३१ गते दोस्रो बार्षिक प्रतिवेदन २०७७ साल जेष्ठ ३१ गते, तेस्रो वार्षिक प्रतिवेदन २०७८ साल ज्येष्ठ २८ गते र चौथो वार्षिक प्रतिवेदन, २०७९ साल जेठ ३१ गते सम्मानित प्रदेश सभामा पेश गरेको स्मरण गर्दै समितिले एक वर्षको अवधिमा सम्पादन गरेका कार्यहरू समेटी प्रदेश सभा नियमावली बमोजिम आज पाँचौँ बार्षिक प्रतिवेदन, २०८१ सम्मानित प्रदेश सभामा पेश गर्दछु।

माननीय सभामुख महोदय,

विकास नियमित र परिवर्तनशील अवधारणा हो। प्रविधिमा भैरहेको द्रुत विकासले पूर्वाधार विकासमा समेत तीव्रता हासिल गर्न सक्ने तथ्यलाई नकार्न सकिँदैन। मुलुक संघीयतामा गईसकेपछि आम जनताको पूर्वाधार विकास प्रतिको तीव्र चाहनालाई मूर्त रूप दिन समितिले आफ्नो गठन पश्चातदेखि नै कटिवद्ध रहेको व्यहोरा अनुरोध गर्दछु। कार्य-सम्पादनको सिलसिलामा यस समितिले आफ्नो कार्यक्षेत्रभित्र रहेर विभिन्न विषयगत मन्त्रालयहरूको सरोकारका

विषयहरूमा सरकारलाई आवश्यक निर्देशन तथा सुझाव दिदै आएको छ। यो समितिले अघिल्लो कार्यकालमा १८ वटा विधेयकमाथि छलफल गरी ऐन निर्माण कार्यमा सभालाई सहयोग गरेको अभिलेखमा देखिन्छ। यसका अलावा समितिले प्रदेश सरकारले सञ्चालन गरेका परियोजनाहरू मध्ये प्रभावकारी देखिएका, केही समस्याग्रस्त र अन्य आयोजनाहरूको पनि अनुगमन गर्दै आएको पनि देखिएको छ। यस्ता कार्यहरूलाई अवकाश दिनहरूमा निरन्तरता दिने समेत समिति सभापतिको हैसियतले प्रतिवद्धता व्यक्त गर्न चाहन्छु।

जनतालाई प्रदेश सरकारको अनुभूति दिने गरी काम गर्न हाम्रो परम्परागत सोचबाट माथि उठी योजना छनोटको निश्चित प्रणाली अवलम्बन गरी जनप्रतिनिधिलाई उत्तरदायि बनाउने र कार्यान्वयनमा सरकारलाई प्रभावकारी र उत्तरदायि बनाउने प्रणालीको विकास गर्ने र देखिएका कमिकमजोरीहरू सुधार गरी अगाडी बढ्नेमा हामी सबै जिम्मेवार हुने अपेक्षा गरेको छु।

अन्त्यमा,

समितिको हरेक कार्यमा सहयोग गर्दै औपचारिक, अनौपचारिक बैठक र छलफलहरूमा अमूल्य विचार दिने समितिका सदस्यहरू प्रति आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु। उप-समितिको जिम्मेवारी सफलता पूर्वक निर्वाह गर्ने माननीयज्यूहरूलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु। आगामी दिनहरूमा समेत नयाँ सोच र नयाँ योजनाका साथ समितिको कामलाई प्रभावकारी बनाउने काममा माननीयज्यूहरूको भूमिका उल्लेखनीय रहने अपेक्षा गर्दछु। प्रदेश सभाका माननीय सभामुखज्यू, उपसभामुखज्यूबाट बेलाबेलामा प्राप्त भएका सहयोग र सल्लाहप्रति विशेष आभार प्रकट गर्दछु। समिति तथा उपसमितिका कामलाई सहज बनाउन भूमिका खेल्ने प्रदेश सभाका सचिव तथा समितिका सचिव लगायतका कर्मचारीहरूलाई समेत हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्न चाहन्छु। साथै, आगामी दिनमा समेत सबैबाट सहयोग र उचित सुझावको अपेक्षा गर्दछु।

२०८१ जेठ ३२ गते

नुरज बज्रचार्य

सभापति

अर्थ तथा विकास समिति

बागमती प्रदेश, हेटौडा

विषयसूची

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१.१ पृष्ठभूमी.....	१
१.२ प्रदेश सभामा समितिको गठन र कार्य क्षेत्र.....	२
१.३ अध्ययनको उद्देश्य.....	३
१.४ अध्ययनको सिमा	३

परिच्छेद-२

समितिको बैठकको मिति बैठकको संख्या र छलफलका निर्णयहरू

२.१. समितिको निर्णय र निर्देशनहरू	५
२.२. समितिको निर्णय र निर्देशनहरूको कार्यान्वयन अवस्था.....	१०
२.३. समितिको बैठक र उपस्थिति विवरण	१७

परिच्छेद - ३

आगामी दिनका लागि ध्यान दिनु पर्ने पक्षहरू

३.१. गहन छलफलको आवश्यकता.....	१८
३.२. मन्त्रालयको ध्यानाकर्षण	१८
३.३. प्रदेश सरकारको कामकारवाही र प्रभावकारिता सम्बन्धमा	१९
३.४. प्रदेश सभा सदस्यहरूको उपस्थिति	१९
३.५. राय सुझावको उपेक्षा	१९

अनुसूचीहरू

अनुसूची-१ अर्थ तथा विकास समितिको कार्यसञ्चालन कार्यविधि, २०८०	२०
अनुसूची-२ माननीय सदस्यहरूको बैठकमा उपस्थिति	२६
अनुसूची-३ अर्थ तथा विकास समितिको बैठक साल र आर्थिक वर्ष अनुसारको संख्यात्मक विवरण	२७
अनुसूची-४ तस्विरहरू	२८

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१.१ पृष्ठभूमी:

लोकतान्त्रिक मुलुकहरूमा शक्ति पृथक्करणको सिद्धान्त वमोजिम राज्य शक्ति मुलतः राज्यका ३ (तीन) अङ्गहरू व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिकाले प्रयोग गर्दछन्। राज्यको विधायिकी शक्ति व्यवस्थापिकाले प्रयोग गर्दछ। कानून बनाउने, सरकारलाई जवाफदेही र जिम्मेवारी बनाउने, सरकारले पेश गरेको बजेटमा छलफल गरी बजेट र नीति कार्यक्रम पारित गर्ने, अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौता अनुमोदन गर्ने, संवैधानिक निकायका पदाधिकारीले खराब आचरण वा संवैधानिक जिम्मेवारी बहन गर्न असक्षम भएको अवस्थामा महाअभियोगद्वारा पदमुक्त गर्ने, सरकार परिवर्तन गर्ने लगायतका कामहरू लोकतान्त्रिक मुलुकका आधुनिक व्यवस्थापिकाले गर्नुपर्ने मुख्य कामहरू हुन्। यसैगरी कार्यपालिकाले विधायिकाबाट निर्मित कानून कार्यान्वयन गर्ने, शासन व्यवस्था संचालन गर्ने र न्यायापालिकाले संविधान र कानूनको व्याख्या गर्ने गरी संविधानले राज्यका मुख्य अंगहरूको जिम्मेवारी र भूमिका निर्धारण गरेको छ।

नेपालको सन्दर्भमा संविधान-सभाले बनाएको संविधान कार्यान्वयनको चरणमा छौं। संविधान कार्यान्वयन गर्न आवश्यक कानून बनाउने, पुराना कानूनहरूको पुनरावलोकन एवम् संशोधन गर्नु संसदको पहिलो जिम्मेवारी हो। मौलिक हकसँग सम्बन्धित विषयहरूमा कानून बनाउनु, संविधान प्रतिकूलका कानूनहरूको पुनरावलोकन गरी अद्यावधिक गर्नु, सरकारलाई सुशासनमैत्री शासन संचालन गर्न आवश्यक राय सल्लाह र निर्देशन दिनु, संविधान, ऐन, कानून र संसदीय निर्देशन वमोजिमको काम भए नभएको सम्बन्धमा अनुगमन गर्नु संसदले गर्नुपर्ने महत्वपूर्ण जिम्मेवारी हो। जनताको सार्वभौम अधिकार प्रयोग गर्ने महत्वपूर्ण थलो संसद हो। यसको प्रभावकारिताबाट नै लोकतान्त्रिक पद्धतिले गतिशिलता प्राप्त गर्दछ। संसदका सबै कार्यहरू पूर्ण सदनबाट मात्र सम्पादन गर्न विभिन्न कारणले सम्भव हुँदैन। संसदको नियमित कार्यमा सहयोग पुर्याउन एवम् सरकारबाट भए गरेका कामकारवाहीको अनुगमन र मूल्याङ्कन गरी आवश्यक सुझाव र निर्देशन दिन संसदीय समितिहरूको गठन गरिन्छ। सरकारलाई संसदप्रति जिम्मेवार तथा उत्तरदायी बनाउने कार्यमा संसदीय समितिहरूको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ। संसदको समय बचत गर्न, कार्य प्रक्रियालाई सरलीकृत गर्न, विशेषज्ञताको उपयोग गर्न विषयवस्तुको गहन अध्ययन गरी निष्कर्ष प्रस्तुत गर्न समितिहरू मार्फत संसदले आफ्ना कार्यहरू सम्पादन गर्ने गर्दछ। आफ्नो कार्य क्षेत्र भित्रका विषय माथी छलफल गरिने र

सरकारलाई उत्तरदायी बनाउने हुँदा संसदीय समितिहरूलाई मिनी संसद (Mini Parliament) को रूपमा लिईन्छ।

नेपालको सन्दर्भमा संसदीय समितिको काम कर्तव्य मुलभुत रूपमा देहाय वमोजिम रहेको छ।

- (क) आ-आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र पर्ने सम्बन्धित विधेयक उपर दफावार छलफल गरी सो सम्बन्धी प्रतिवेदन सदनमा पेश गर्ने।
- (ख) राजस्व र व्यय सम्बन्धी अनुमानको जाँच गरी के कति किफायत गर्न सकिन्छ भन्ने सम्बन्धमा निर्देशन दिने।
- (ग) सरकारी आश्वासन पुरा गर्न आवश्यक निर्देशन दिने।
- (घ) सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गर्न आवश्यक निर्देशन दिने।
- (ङ) प्रत्यायोजित अधिकार अन्तर्गत बनाईएको नियम संविधान र कानून सम्मत छ छैन भन्ने विषयमा मूल्याङ्कन गरी सम्बन्धित निकायलाई आवश्यक निर्देशन दिने।
- (च) समितिका प्रतिवेदनहरू कार्यान्वयन भए नभएको विषयमा अनुगमन गरी निर्देशन दिने।
- (छ) सरकारी कामको मूल्याङ्कन गरी निर्देशन दिने।
- (ज) निर्धारित वार्षिक कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने।
- (झ) अन्य आवश्यक कार्यक्रम संचालन गर्ने।

१.२ प्रदेश सभामा समितिको गठन र कार्य क्षेत्र

प्रदेश सभाका सभामुखले कार्य व्यवस्था परामर्श समितिको परामर्शमा प्रदेश सभा नियमावली, २०७४ को नियम १४६ वमोजिमका प्रत्येक समितिमा बढिमा २२(बाइस)जना सदस्यहरू मनोनित गर्न सकिने व्यवस्था रहेको छ। यसै कानुनी प्रावधानलाई आधारमानी यस समितिमा २० जना सदस्यहरू मनोनयन भएका छन्। प्रदेश सभाको सचिव प्रत्येक समितिको पदेन सचिव हुने र सचिवले आफू मातहतको अधिकृतलाई समितिको सचिवको कार्य गर्न तोक्न सक्ने व्यवस्था समेत नियमावलीले गरेको छ। मुख्यतः अर्थ तथा विकास समितिको कार्यक्षेत्र अन्तर्गत आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, भौतिक पूर्वाधार तथा विकास मन्त्रालय, उर्जा, खानेपानी तथा सिँचाई मन्त्रालय, प्रदेश नीति तथा योजना आयोग र प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग गतिविधिलाई निगरानी, समन्वय, सहकार्य तथा अन्तरसम्बन्ध मार्फत नियन्त्रण तथा सन्तुलन कायम गर्न मद्दत गर्दछ।

१.३ अध्ययनको उद्देश्य

- १) समिति प्रदेश सभाप्रति उत्तरदायि भएको हुनाले यसले गरेका हालसम्मका कार्यहरू बारे सभालाई जानकारी गराउनु,
- २) प्रदेश सरकारको कार्यलाई अध्ययन, अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा भ्रमण गर्दा देखा परेका बस्तुस्थितिको आधारमा प्रदेश सभा मार्फत सरकारलाई आवश्यक निर्देशन, सुझाव दिनु,
- ३) प्रदेश सरकारका मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूको बजेट तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनको अवस्था बारे सभालाई जानकारी गराउनु,
- ४) समय समयमा आफ्नो क्षेत्राधिकारभित्र रहेर समितिले गरेको कार्यक्रमको प्रगति विवरण सभालाई जानकारी गराउनु,
- ५) आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयसँग राजस्व संकलन र परिचालन, स्रोत व्यवस्थापन सम्बन्धमा भएको छलफलको निष्कर्ष बारे जानकारी गराउनु,
- ६) प्रदेश सरकार तथा मातहतका मन्त्रालयको मन्त्रीद्वारा नीति तथा कार्यक्रम, बजेट र सदनमा व्यक्त भएका सरकारी आश्वासनको विषयमा भएको अध्ययनको निष्कर्ष दिनु,
- ७) प्रत्यायोजित व्यवस्थापन अन्तर्गत बनाएका कानूनहरूको अध्ययन एवम् विश्लेषण र सुझाव सभामा पेश गर्नु,
- ८) भौतिक पूर्वाधार विकास निर्माणको अवस्था र त्यसको गुणस्तर, आगामी आ.व. ०८१।०८२ को प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम तथा बजेटमा राखिनु पर्ने विषयहरूका सम्बन्धमा आफ्नो राय सुझाव सहितको वार्षिक प्रतिवेदन सभामा पेश गर्नु।

१.४ अध्ययनको सिमा

- १) प्रदेश सरकारबाट यस वर्ष सञ्चालित सम्पूर्ण वार्षिक योजना एवम् क्रमागत योजना तथा बहुवर्षिय योजनाहरूको अनुगमन गर्न नसकिएको,
- २) प्रदेश प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग गठन नभएकोले तत् सम्बन्धी कार्यमा सरकारसँग समन्वय हुन नसकेको,
- ३) प्रदेश सरकारको आर्थिक वृद्धि तथा बजेट निर्माणका लागि पर्याप्त छलफल गर्न नसकेको।
- ४) सरकारको आर्थिक पक्षको निगरानीमा समितिको पर्याप्त ध्यान जान नसकेको,

- ५) समितिको क्षेत्राधिकारमा रहेका विषयहरूको पर्याप्त सदुपयोग नभएको।
- ६) उल्लिखित विषयहरूको कार्यसम्पादन नहुनुको कारण समयभित्रै औपचारिक रूपमा समितिको सभापतिको चयन नहुनु पनि प्रमुख कारण रहेको देखिन्छ।

परिच्छेद-२

समितिको बैठकको मिति बैठकको संख्या र छलफलका निर्णयहरु:

समिति गठन भएदेखि हालसम्म (२०८० साल आषाढ १२ गतेदेखि २०८१ जेठ ३१ गतेसम्म) जम्मा ११ वटा बैठकहरू बसेका छन्। सोको मिति र निर्णय विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

२.१. समितिको निर्णय र निर्देशनहरू

२.१.१ मिति २०८० भाद्र १९ गते बसेको समितिको पहिलो बैठकको निर्णय:

- १) समितिको बैठक एवम् कार्य प्रणालीलाई सु-व्यवस्थित, अनुशासित, मर्यादित तथा विधिसम्मत बनाउन समितिको कार्यविधि आवश्यक देखिएकोले सो कार्यविधिको मस्यौदा तयार गर्न देहाय बमोजिमको एक कार्यविधि मस्यौदा तर्जुमा उपसमिति गठन गर्ने निर्णय भयो।

देहाय:

१. डा. दिनेशचन्द्र देवकोटा	-संयोजक
२. मा. रमेश कुमार महत	-सदस्य
३. मा. अमृता नेपाल	-सदस्य
४. मा. आशा लामा	-सदस्य
५. मा. मधु कुमार श्रेष्ठ	-सदस्य

यस उपसमितिले एक महिनाभित्र कार्यविधि मस्यौदा तयार गरी प्रतिवेदन सहित समिति समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।

२.१.२.मिति २०८० असोज १५ गते बसेको समितिको दोस्रो बैठकको निर्णय:

- १) प्रदेश सरकारका आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय, ऊर्जा, खानेपानी तथा सिँचाई मन्त्रालय र नीति तथा योजना आयोगसँग आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बजेट कार्यान्वयनको अवस्था तथा प्रभावकारीता र आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को बजेट कार्यान्वयनको योजना योजना माग गरी पत्राचार गर्ने,
- २) प्रदेश नीति तथा योजना आयोगलाई विगतको पञ्चवर्षीय योजनाको समिक्षात्मक प्रतिवेदन माग गरी पत्राचार गर्ने,

२.१.३.मिति २०८० असोज २२ गते बसेको समितिको तेस्रो बैठकको निर्णय:

- १) समितिको कार्यसञ्चालन कार्यविधि मस्यौदा उपसमितिका संयोजक मा.डा. दिनेशचन्द्र देवकोटाले समिति समक्ष पेश गरेको प्रतिवेदनमाथि छलफल गर्दा

मस्यौदाको दफाहरूमा समितिका माननीय सदस्यहरूले राख्नु भएको सुझावलाई समावेश गरी "समितिको कार्यसञ्चालन कार्यविधि, २०८०" सर्वसम्मत पारित गरियो र अर्थ तथा विकास समितिको वेवसाइटमा समिति सचिवालयले प्रकाशन गर्ने व्यवस्थाका लागि निर्देशन भयो।

२.१.४.मिति २०८० फागुन १३ गते बसेको समितिको चौथो बैठकको निर्णय:

- १) आज मिति २०८० फागुन १३ गते समितिका ज्येष्ठ सदस्य माननीय श्री राम प्रसाद ढुङ्गानाको सभापतित्वमा बसेको बैठकले प्रदेश सभा सचिवालयले यस समितिको कार्यक्रमहरू तथा विभिन्न गतिविधिको लागि छुट्याएको आ.व. २०८०/०८१ को बजेट रकमलाई समायनुकुल कार्यान्वयन गर्न समिति सचिवालयले तालिका बनाई समिति बैठकमा कार्यक्रम प्रस्ताव पेश गर्न निर्देशन दिने।
- २) भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय, खानेपानी, ऊर्जा तथा सिंचाई मन्त्रालय र नीति तथा योजना आयोगबाट प्राप्त आ.व. २०८०/०८१ को दोस्रो चौमासिकसम्ममा भएको खर्चको विवरणको अध्ययन तथा छलफल भयो।
- ३) समितिको अर्को बैठक मिति २०८० फागुन १४ गते दिनको १:०० बजे बस्ने निर्णय भयो।

२.१.५. मिति २०८० फागुन १४ गते बसेको समितिको पाँचौं बैठकको निर्णय:

- १) आज मिति २०८० फागुन १४ गते समितिका ज्येष्ठ सदस्य माननीय श्री राम प्रसाद ढुङ्गानाको सभापतित्वमा बसेको बैठकले प्रदेश सभा सचिवालयले यस समितिको कार्यक्रमहरू तथा विभिन्न गतिविधिको लागि छुट्याएको आ.व. २०८०/०८१ को बजेट रकम रु. १६ लाखलाई कार्यान्वयन गर्न समिति सचिवालयले पेश गरेको तालिकामाथि छलफल भयो।

२.१.६. मिति २०८० फागुन १६ गते बसेको समितिको छैटौं बैठकको निर्णय:

- १) आज मिति २०८० फागुन १६ गते समितिका ज्येष्ठ सदस्य माननीय श्री राम प्रसाद ढुङ्गानाको सभापतित्वमा बसेको बैठकले भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय, खानेपानी, ऊर्जा तथा सिंचाई मन्त्रालय र नीति तथा योजना आयोगबाट प्राप्त आ.व. २०८०/०८१ को दोस्रो चौमासिकसम्ममा भएको खर्चको सम्बन्धमा तत् तत् निकायका माननीय मन्त्री, सचिव तथा निकाय प्रमुखलाई छलफल गर्न देहायको मिति र समयमा आमन्त्रण गर्ने,

क. भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयका माननीय मन्त्री र सचिवसँग
छलफल मिति २०८० फागुन २२ गते विहान ११:०० बजे

ख. खानेपानी, ऊर्जा तथा सिँचाई मन्त्रालयका माननीय मन्त्री र सचिवसँग छलफल मिति २०८० फागुन २३ गते विहान ११:०० बजे

ग. प्रदेश नीति तथा योजना आयोगका माननीय उपाध्यक्ष र सचिवसँग छलफल मिति २०८० फागुन २४ गते विहान ११:०० बजे

२.१.७. मिति २०८१ जेठ ०५ गते बसेको समितिको सातौँ बैठकको निर्णय:

- १) बागमती प्रदेश सभाका माननीय सभामुख श्री भुवन कुमार पाठकज्यूले अर्थ तथा विकास समितिको सभापति पदको निर्वाचनका लागि तोक्नु भएको मिति, समय र स्थान बमोजमि प्रदेश सभा सचिवालय र समिति सचिवालयमा नेपाली काँग्रेस दलका माननीय रमेश कुमार महतको प्रस्तावमा र राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीका माननीय डम्बर तामाङको समर्थनमा राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीका माननीय नुरज बज्राचार्यले मिति २०८१/०२/०४ गते निर्धारित समयावधिभित्र उम्मेदबारी मनोनयन दर्ता गराउनु भएको थियो। आज मिति २०८१ जेठ ०५ गते शनिबार अपरान्ह १२:३० बजे बसेको समितिको सातौँ बैठकमा प्रस्तावक र समर्थकले प्रस्ताव पेश गरेपछि उक्त विषयमाथि निर्णयार्थ प्रस्तुत गर्दा माननीय नुरज बज्राचार्य यस समितिको सभापति पदमा सर्वसम्मत निर्वाचित हुनुभयो।
- २) यस समितिको सभापति पदमा निर्वाचित माननीय नुरज बज्राचार्यलाई हार्दिक बधाई तथा अगामी कार्यकालको शुभकामना दिने निर्णय पारित गरियो।

२.१.८. मिति २०८१ जेठ १६ गते बसेको समितिको आठौँ बैठकको निर्णय:

- १) आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को बजेट बागमती प्रदेश सभाको बैठकमा प्रस्तुत हुनुपूर्व, अर्थ तथा विकासको वार्षिक प्रतिवेदन सभामा पेश गर्नका लागि मस्यौदा तयार गर्न देहाय बमोजिमको सदस्यहरू रहने गरी एक "वार्षिक प्रतिवेदन मस्यौदा" उपसमिति गठन गर्ने निर्णय गरियो:-

देहाय

१. मा. रमेश कुमार महत	संयोजक
२. मा. देवेन्द्र श्रेष्ठ	सदस्य
३. मा. सुना परियार	सदस्य
४. मा. ज्ञान बहादुर तामाङ	सदस्य
५. मा. लक्ष्मी श्रेष्ठ	सदस्य

उपसमितिले बैठक सम्बन्धी कार्यविधि आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ र प्रतिवेदनको मस्यौदा मिति २०८१ जेठ २५ गतेभित्र समितिमा पेश गर्नेछ।

- २) यस समितिको ज्येष्ठ सदस्य माननीय रामप्रसाद ढुङ्गानाले समिति गठन भएको मितिदेखि सभापति पदमा निर्वाचित माननीय नुरज बज्राचार्य निर्वाचित हुनुपूर्वसम्म समितिको सातवटा बैठकहरू सभापतिको रूपमा भूमिका निर्वाह गरी महत्वपूर्ण योगदान दिएकोमा समितिले हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्ने निर्णय पारित गरियो।

२.१.९.मिति २०८१ जेठ १७ गते बसेको समितिको नवौँ बैठकको निर्णय:

- १) भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय र उर्जा सिँचाई तथा खानेपानी मन्त्रालय अन्तर्गत संचालित बहुवर्षीय तथा प्रदेश गौरवका आयोजनाहरू लगायतका ठुला आयोजनाको विवरण माग गर्न सम्बन्धित मन्त्रालयमा पत्राचार गर्ने।
- २) समितिको वार्षिक कार्यक्रम तथा सोसँग सम्बन्धित आवश्यक बजेट निर्धारण तथा व्यवस्थापनका लागि पहल गर्न समिति सचिवालयलाई निर्देशन दिने।
- ३) भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय र उर्जा सिँचाई तथा खानेपानी मन्त्रालय अन्तर्गत संचालित बहुवर्षीय तथा प्रदेश गौरवका आयोजनाहरू लगायतका आयोजनाहरूको अध्ययन, अनुगमन तथा निरीक्षण गर्न चारवटा उपसमितिहरू निर्माण गर्ने निर्णय गरियो।
- ४) समितिको अर्को बैठक मिति २०८१/०२/१८ गते विहान ७:०० बजे बस्ने निर्णय गरियो।

२.१.१०. मिति २०८१ जेठ १८ गते बसेको समितिको दशौँ बैठकको निर्णय:

- १) भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय र उर्जा, खानेपानी तथा सिँचाई मन्त्रालय अन्तर्गत संचालित प्रदेश गौरवका आयोजनाहरू, बहुवर्षीय आयोजनाहरू र एक करोडभन्दा बढीका आयोजनाहरूको वर्तमान अवस्था सहितको विवरण ३ (तीन)दिनभित्र उपलब्ध गराउन गरी तत् तत् मन्त्रालयमा पत्राचार गर्ने।
- २) भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय र उर्जा, खानेपानी तथा सिँचाई मन्त्रालय अन्तर्गत संचालित प्रदेश गौरवका आयोजनाहरू, बहुवर्षीय आयोजनाहरू र एक करोडभन्दा बढीका आयोजनाहरूको वर्तमान अवस्था सम्बन्धमा मिति २०८१ जेठ २९ गते भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयका सचिव र जेठ ३० गते उर्जा, खानेपानी तथा सिँचाई मन्त्रालयका सचिवसँग छलफल गर्न बैठक बोलाउने।

- ३) अर्थ तथा विकास समितिका सदस्यहरूलाई समितिको क्षेत्राधिकारसँग सम्बन्धित विषयमा मिति २०८१ आषाढको पहिलो हप्तामा समायानुकूल अनुशिक्षण कार्यक्रम राख्ने।
- ४) भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय र खानेपानी, ऊर्जा तथा सिँचाई मन्त्रालय अन्तर्गत संचालित प्रदेश गौरवका आयोजनाहरू, बहुवर्षीय आयोजनाहरू र एक करोडभन्दा बढीका आयोजनाहरूको वर्तमान अवस्था सम्बन्धमा अध्ययन तथा अनुगमन गर्न देहाय बमोजिमको जिल्लाहरूमा देहायको माननीय सदस्यहरूको संयोजकत्वमा अनुगमन टोली गठन गर्ने,-
 - क) काठमाण्डौ उपत्यका र काभ्रे जिल्लाका भौतिक पूर्वाधार अध्ययन उपसमितिका संयोजक- माननीय किरण थापा मगर,
 - ख) नुवाकोट, रसुवा, धादिङ्ग जिल्लाहरूका भौतिक पूर्वाधार अध्ययन उपसमितिका संयोजक- माननीय मधु कुमार श्रेष्ठ,
 - ग) दोलखा, रामेछाप र सिन्धुपाल्चोक जिल्लाका भौतिक पूर्वाधार अध्ययन उपसमितिका संयोजक- माननीय सरल सहयात्री पौडेल,
 - घ) चितवन, मकवानपुर सिन्धुली जिल्लाका भौतिक पूर्वाधार अध्ययन उपसमितिका संयोजक- माननीय लक्ष्मी श्रेष्ठ

२.१.११. मिति २०८१ जेठ ३१ गते बसेको समितिको एघारौँ बैठकको निर्णय:

१. मिति २०८० जेठ ३१ गते बसेको बैठकमा "वार्षिक प्रतिवेदन मस्यौदा तयारी उपसमितिले तयार गरेको प्रतिवेदनको मस्यौदा उपसमितिका संयोजक माननीय रमेश कुमार महत सहितको उपसमितिको माननीय सदस्यहरूको संयुक्त उपस्थितिमा माननीय समितिका सभापति समक्ष पेश गर्नुभयो।
२. मिति २०८० जेठ ३१ गते बसेको बैठकमा "वार्षिक प्रतिवेदन मस्यौदा तयारी उपसमिति" का संयोजक माननीय रमेश कुमार महतले समितिको माननीय सभापति समक्ष पेश गर्नुभएको वार्षिक प्रतिवेदनको मस्यौदामाथि छलफल हुँदा माननीय सदस्यहरूले राख्नु भएको सुझाव समेतलाई समावेश गरी परिमार्जन सहितको प्रतिवेदन पारित गर्‍यो।
३. समितिको वार्षिक प्रतिवेदन, २०८१ माननीय सभामुख श्री भुवन कुमार पाठक समक्ष पेश गर्ने र मिति २०८१ जेठ ३२ गते प्रदेश सभाको बस्ने बैठकमा समितिका माननीय सभापति श्री नुरज बज्रचार्यले पेश गर्ने निर्णय गर्‍यो।

२.२.समितिको निर्णय र निर्देशनहरूको कार्यान्वयन अवस्था

२.२.१.अर्थ तथा विकास समितिको बैठक निर्णय र कार्यान्वयनको अवस्था

क्र.सं.	बैठक मिति	निर्णय	निर्देशन	कार्यान्वयनको अवस्था		कैफियत
				भएको	नभएको	
१	२०८०/०५/१९	१.समितिको बैठक एवम् कार्य प्रणालीलाई सु-व्यवस्थित, अनुशासित, मर्यादित तथा विधिसम्मत बनाउन समितिको कार्यविधि आवश्यक देखिएकोले सो कार्यविधिको मस्यौदा तयार गर्न देहाय बमोजिमको एक कार्यविधि मस्यौदा तर्जुमा उपसमिति गठन गर्ने निर्णय भयो। उपसमितिले एक महिनाभित्र कार्यविधि मस्यौदा तयार गरी प्रतिवेदन सहित समिति समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।		भएको		
२	२०८०/०६/१५	१. प्रदेश सरकारका आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय, ऊर्जा, खानेपानी तथा सिंचाई मन्त्रालय र नीति तथा योजना आयोगसँग आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बजेट कार्यान्वयनको अवस्था तथा प्रभावकारीता र आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को बजेट कार्यान्वयनको योजना योजना माग गरी		भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय र प्रदेश नीति तथा योजना आयोगले विवरण	खानेपानी ऊर्जा तथा सिंचाई मन्त्रालयले विवरण नपठाएको।	

		पत्राचार गर्ने, २.प्रदेश नीति तथा योजना आयोगलाई विगतको पञ्चवर्षीय योजनाको समिक्षात्मक प्रतिवेदन माग गरी पत्राचार गर्ने,		पठाएको		
३	२०८०/०६/२२	१. समितिको कार्यसञ्चालन कार्यविधि मस्यौदा उपसमितिका संयोजक मा.डा. दिनेशचन्द्र देवकोटाले समिति समक्ष पेश गरेको प्रतिवेदनमाथि छलफल गर्दा मस्यौदाको दफाहरूमा समितिका माननीय सदस्यहरूले राख्नु भएको सुझावलाई समावेश गरी "समितिको कार्यसञ्चालन कार्यविधि, २०८०" सर्वसम्मत पारित गरियो र अर्थ तथा विकास समितिको वेवसाइटमा समिति सचिवालयले प्रकाशन गर्ने व्यवस्थाका लागि निर्देशन भयो।		भएको		
४	२०८०/११/१३	१.आज मिति २०८० फागुन १३ गते समितिका ज्येष्ठ सदस्य माननीय श्री राम प्रसाद ढुङ्गानाको सभापतित्वमा बसेको बैठकले प्रदेश सभा सचिवालयले यस समितिको कार्यक्रमहरू तथा विभिन्न गतिविधिको लागि छुट्याएको आ.ब. २०८०/०८१ को बजेट रकमलाई समायनुकुल कार्यान्वयन गर्न समिति	निर्णय नं.१ भएको		निर्णय नं.२ नभएको	

		<p>सचिवालयले तालिका बनाई समिति बैठकमा कार्यक्रम प्रस्ताव पेश गर्न निर्देशन दिने।</p> <p>२.भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय, खानेपानी, ऊर्जा तथा सिँचाई मन्त्रालय र नीति तथा योजना आयोगबाट प्राप्त आ.ब. २०८०/०८१ को दोस्रो चौमासिकसम्ममा भएको खर्चको विवरणको अध्ययन तथा छलफल भयो।</p>				
५	२०८०/११/१६	<p>१. आज मिति २०८० फागुन १६ गते समितिका ज्येष्ठ सदस्य माननीय श्री राम प्रसाद ढुङ्गानाको सभापतित्वमा बसेको बैठकले भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय, खानेपानी, ऊर्जा तथा सिँचाई मन्त्रालय र नीति तथा योजना आयोगबाट प्राप्त आ.ब. २०८०/०८१ को दोस्रो चौमासिकसम्ममा भएको खर्चको सम्बन्धमा तत् तत् निकायका माननीय मन्त्री, सचिव तथा निकाय प्रमुखलाई छलफल गर्न देहायको मिति र समयमा आमन्त्रण गर्ने,-</p> <p>क. भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयका माननीय मन्त्री र सचिवसँग छलफल मिति २०८० फागुन २२ गते विहान ११:०० बजे</p>		नभएको		

		<p>ख. खानेपानी, ऊर्जा तथा सिंचाई मन्त्रालयका माननीय मन्त्री र सचिवसँग छलफल मिति २०८० फागुन २३ गते विहान ११:०० बजे</p> <p>ग. प्रदेश नीति तथा योजना आयोगका माननीय उपाध्यक्ष र सचिवसँग छलफल मिति २०८० फागुन २४ गते विहान ११:०० बजे</p>				
६	२०८१/०२/१६	<p>१. आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को बजेट बागमती प्रदेश सभाको बैठकमा प्रस्तुत हुनुपूर्व, अर्थ तथा विकासको वार्षिक प्रतिवेदन सभामा पेश गर्नका लागि मस्यौदा तयार गर्न देहाय बमोजिमको सदस्यहरू रहने गरी एक "वार्षिक प्रतिवेदन मस्यौदा" उपसमिति गठन गर्ने निर्णय गरियो:-</p> <p>उपसमितिले बैठक सम्बन्धी कार्यविधि आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ र प्रतिवेदनको मस्यौदा मिति २०८१ जेठ २५ गतेभित्र समितिमा पेश गर्नेछ।</p>		भएको		

७	२०८१/०२/१७	<p>१. भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय र उर्जा सिँचाई तथा खानेपानी मन्त्रालय अन्तरगत संचालित बहुवर्षीय तथा प्रदेश गौरवका आयोजनाहरू लगायतका ठुला आयोजनाको विवरण माग गर्न सम्बन्धित मन्त्रालयमा पत्राचार गर्ने।</p> <p>२. भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय र उर्जा सिँचाई तथा खानेपानी मन्त्रालय अन्तरगत संचालित बहुवर्षीय तथा प्रदेश गौरवका आयोजनाहरू लगायतका आयोजनाहरूको अध्ययन, अनुगमन तथा निरीक्षण गर्न चारवटा उपसमितिहरू निर्माण गर्ने निर्णय गरियो।</p>	समितिको वार्षिक कार्यक्रम तथा सोसँग सम्बन्धित आवश्यक बजेट निर्धारण तथा व्यवस्थापनका लागि पहल गर्न समिति सचिवालयलाई निर्देशन दिने।	भएको		पत्राचार भएको तर भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयबाट विवरण उपलब्ध नगराएको।
८	२०८१/०२/१८	<p>१. भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय र उर्जा, खानेपानी तथा सिँचाई मन्त्रालय अन्तर्गत संचालित प्रदेश गौरवका आयोजनाहरू, बहुवर्षीय आयोजनाहरू र एक करोडभन्दा बढीका आयोजनाहरूको वर्तमान अवस्था सहितको विवरण ३ (तीन)दिनभित्र उपलब्ध गराउन गरी तत् तत् मन्त्रालयमा पत्राचार गर्ने।</p> <p>२. भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय र</p>		निर्णय नं.१ भएको,	निर्णय नं.२ नभएको,	निर्णय नं.३ कार्यान्वयन गर्न बाँकी रहेको, निर्णय नं. ४ भएको तर अनुगमन कार्यक्रम

		<p>ऊर्जा, खानेपानी तथा सिँचाई मन्त्रालय अन्तर्गत संचालित प्रदेश गौरवका आयोजनाहरू, बहुवर्षीय आयोजनाहरू र एक करोडभन्दा बढीका आयोजनाहरूको वर्तमान अवस्था सम्बन्धमा मिति २०८१ जेठ २९ गते भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयका सचिव र जेठ ३० गते ऊर्जा, खानेपानी तथा सिँचाई मन्त्रालयका सचिवसँग छलफल गर्न बैठक बोलाउने।</p> <p>३. अर्थ तथा विकास समितिका सदस्यहरूलाई समितिको क्षेत्राधिकारसँग सम्बन्धित विषयमा मिति २०८१ आषाढको पहिलो हप्तामा समायानुकुल अनुशिक्षण कार्यक्रम राख्ने।</p> <p>४. भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय र खानेपानी, ऊर्जा तथा सिँचाई मन्त्रालय अन्तर्गत संचालित प्रदेश गौरवका आयोजनाहरू, बहुवर्षीय आयोजनाहरू र एक करोडभन्दा बढीका आयोजनाहरूको वर्तमान अवस्था सम्बन्धमा अध्ययन तथा अनुगमन गर्न देहाय बमोजिमको जिल्लाहरूमा देहायको माननीय सदस्यहरूको संयोजकत्वमा अनुगमन टोली गठन गर्ने,-</p> <p>क. काठमाण्डौ उपत्यका र काभ्रे जिल्लाका</p>				<p>हुन बाँकी रहेको</p>
--	--	---	--	--	--	------------------------

		<p>भौतिक पूर्वाधार अध्ययन उपसमितिका संयोजक- माननीय किरण थापा मगर,</p> <p>ख. नुवाकोट, रसुवा, धादिङ्ग जिल्लाहरूका भौतिक पूर्वाधार अध्ययन उपसमितिका संयोजक- माननीय मद्दु कुमार श्रेष्ठ,</p> <p>ग. दोलखा, रामेछाप र सिन्धुपाल्चोक जिल्लाका भौतिक पूर्वाधार अध्ययन उपसमितिका संयोजक- माननीय सरल सहयात्री पौडेल,</p> <p>घ. चितवन, मकवानपुर सिन्धुली जिल्लाका भौतिक पूर्वाधार अध्ययन उपसमितिका संयोजक- माननीय लक्ष्मी श्रेष्ठ</p>				
९	२०८१/०२/३१	<p>१. मिति २०८० जेठ ३१ गते बसेको बैठकमा "वार्षिक प्रतिवेदन मस्यौदा तयारी उपसमितिले तयार गरेको प्रतिवेदनको मस्यौदा उपसमितिका संयोजक माननीय रमेश कुमार महत सहितको उपसमितिको माननीय सदस्यहरूको संयुक्त उपस्थितिमा माननीय समितिका सभापति समक्ष पेश गर्नुभयो।</p>		भएको		

२.३. समितिको बैठक र उपस्थिति विवरण

२.३.१. अर्थ तथा विकास समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य विवरण

क्र.स.	अधिवेशन	मिति	बैठक संख्या	उपस्थित संख्या		
				महिला	पुरुष	जम्मा
१	दोस्रो	२०८०/०५/१९	पहिलो	५	११	१६
२		२०८०/०६/१५	दोस्रो	६	११	१७
३		२०८०/०६/२२	तेस्रो	६	११	१७
४	तेस्रो	२०८०/११/१३	चौथो	२	७	९
५		२०८०/११/१४	पाँचौ	३	८	११
६		२०८०/११/१६	छैटौ	४	१०	१४
७	चौथो	२०८१/०२/०५	सातौ	३	७	१०
८		२०८१/०२/१६	आठौ	२	८	१०
९		२०८१/०२/१७	नवौ	४	७	११
१०		२०८१/०२/१८	दशौ	५	१०	१५
११		२०८१/०२/३१	एघारौ	५	१२	१७
जम्मा निर्णय संख्या: २१, निर्देशन संख्या: २						

परिच्छेद - ३

आगामी दिनका लागि ध्यान दिनु पर्ने पक्षहरू

३.१. गहन छलफलको आवश्यकता

विकास र समृद्धिका लागि आवश्यक पर्ने स्रोत, साधन व्यवस्थापन भएको हुँदाहुँदै पनि जति मात्रामा विकासको प्रतिफल प्राप्त हुनु पर्ने हो सो हुन सकिरहेको छैन। विकासको प्रतिफल प्राप्त किन हुन नसकेको हो सो विषयमा हामीले बनाउने नीति, कार्यक्रम तथा योजना कार्यान्वयनका लागि जति गहिराइमा छलफल गर्नुपर्ने हो, सो कुरा हुने गरेको पाइँदैन। दिर्घकालिन प्रभाव पार्ने महत्वपूर्ण नीति निर्माण गर्दा समेत सानो घेरामा बसेर नीति बनाउने गरेका कारण, बन्ने र बनाइने नीति, निर्णयले उचित प्रतिफल दिन सक्ने अवस्था रहँदैन। प्रदेश सरकारको स्रोत व्यवस्थापन तर्फ ध्यान नजानु अत्यन्तै संवेदनशील विषय हो। तसर्थ दिर्घकालिन महत्व राख्ने विषयमा नीति निर्माण गर्दा, कानून निर्माण गर्दा, आवश्यक निर्णय लिँदा जनप्रतिनिधीहरू, विज्ञहरू र सम्बन्धित पक्षहरू समेतको सहभागितामा गहन ढंगको प्रदेश स्तरीय छलफल हुन जरुरी छ। नेपालको संविधानको धारा ५१(अ) को सामाजिक न्याय र समावेशीकरण सम्बन्धी नीतिको ८ नं ले निर्देशित गरे बमोजिम आदिवासी जनजातिसँग सरोकार राख्ने निर्णयहरूमा सहभागी गराउने। साथै कुनै पनि यस समुदायसँग सम्बन्धित कार्य वा निर्णय गर्नु परेमा ILO १६९ र UNDRIP मा नेपाल सरकारले गरेको प्रतिवद्धताको पुर्ण पालना गर्ने।

प्रदेश सरकारले प्रशासनिक कार्य सम्पादन गर्दा त्यस्तो कार्यसम्पादन गर्ने पदाधिकारीले संविधान तथा अन्य प्रचलित कानूनमा व्यवस्था भएका कुराहरूको अतिरिक्त सुशासन(व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४को दफा ६(अ)मा उल्लेखित जनसहभागिता तथा स्थानीय स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्नु पर्ने भन्ने प्रवधानलाई व्यवहारमा कार्यान्वयन गर्ने तथा प्रदेश सरकारलाई गर्न गराउन लगाउने।

३.२. मन्त्रालयको ध्यानाकर्षणः

समितिको २०८० फागुन १६ को बैठकको निर्णयले विषयगत मन्त्रालय र प्रदेश नीति तथा योजना आयोगसँग माग गरिएका विवरणहरूमध्ये हालसम्म भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयबाट कुनै पनि विवरणहरू प्राप्त नभएको।

३.३. प्रदेश सरकारको कामकारवाही र प्रभावकारिता सम्बन्धमा:

जनउत्तरदायी प्रदेश सरकार, सरकारले गर्ने कामको प्रभावकारिता र जनताको जिवनस्तर उकास्नमा प्रदेश सभाका सदस्यहरूले खेल्ने भुमिकाले नै प्रदेशको प्रभावकारिता पुष्टी गर्दछ। तर प्रदेशको विद्यमान कामकारवाही, परम्परागत प्रकृतिको रहेको, संघीय सरकार र प्रदेश सभाले संघीय संसदको काम कारवाहीको नक्कल गर्ने गरिएको देखिन्छ। प्रदेश सरकार कामकाजी र अधिकार सम्पन्न हुनु पर्दछ। प्रदेशमा संविधानले प्रदत्त गरेको अधिकारको सहि उपयोगबाट नै प्रदेशको सम्मुन्नति सम्भव छ र प्राप्त भएका अधिकारको प्रयोगमा नै प्रदेशमा समृद्धि सम्भव छ। बजेट निर्माणको क्रममा नीतिगत बजेटभन्दा स-सना टुक्रे योजनाहरू जसले दीर्घकालीन विकासको प्रभाव दिन सक्दैन यस्ता योजनाहरू मन्त्रालयमा माग्न गर्न धाउनु पर्ने अवस्थाको अन्त्य, आवश्यकता र औचित्यको आधारमा विकास योजनाहरूको छनोट नहुनु, योजना छनोटमा पारदर्शीता नहुनु, समृद्धिको स्पष्ट खाका समेत तयार नगरी बजेट तर्जुमा गरिदाँ प्रदेश सरकारको प्रभावकारिता देखिएको छैन।

३.४. प्रदेश सभा सदस्यहरूको उपस्थिति

प्रदेश सरकार मार्फत स्थानीय तहलाई जाने सबै प्रकारका अनुदानबाट हुने योजनाहरूको छनोट प्रक्रियामा प्रदेश सभा सदस्यहरूको सहभागिता रहनु पर्दछ।

३.५. राय सुझावको उपेक्षा

प्रदेश सभा र विषयगत समितिहरूले लिखित रूपमा पेश गरेका राय, सुझाव समेतलाई सरकारका सिद्धान्त र प्राथमिकता, नीति कार्यक्रममा कतिपय विषयहरूमा सम्बोधन गर्ने प्रयास समेत गरेको देखिएन। समितिले दिएका सुझावलाई छलफल समेत गर्ने गरेको पाइएन। मन्त्रालयबाट हुने यस्ता हेलचेक्राईका बारेमा आगामी दिनमा समितिले गम्भिर ढंगबाट छलफल गर्नु पर्ने अवस्था देखिन्छ।

समितिको काम प्रभावित पार्ने केही पक्षहरू

- समितिलाई आवश्यक पर्ने बैठक कक्ष लगायत आवश्यक साधनको कमी।
- समितिलाई आवश्यक पर्ने विज्ञको सेवाको उचित व्यवस्थापन गर्न नसक्नु।
- विषयगत मन्त्रालय र समितिको विचमा बेला बेलामा छलफल हुन नसक्नु।
- पराम्परागत ढंगबाट काम गर्ने प्रवृत्तिको निरन्तरता।
- कानून निर्माणमा पर्याप्त छलफल हुने अवस्था नहुनु।
- महत्वपूर्ण नीति निर्माणमा समितिलाई सहभागी गराउने परम्पराको सुरुवात हुन नसक्नु।

अनुसूचीहरू

अनुसूची-१

अर्थ तथा विकास समिति

समितिको कार्यसञ्चालन कार्यविधि, २०८०

प्रदेश सभा अन्तर्गतको अर्थ तथा विकास समितिको बैठक तथा काम कारवाहीलाई मर्यादित, व्यवस्थित एवं प्रभावकारी बनाउने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

प्रदेश सभा नियमावली, २०७४ को नियम १५१ को उपनियम(२) बमोजिम समितिले यो कार्यविधि बनाई लागु गरेको छ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यो कार्यविधिको नाम “अर्थ तथा विकास समितिको कार्यविधि, २०८०” रहेको छ।

(२) यो कार्यविधि समितिले स्वीकृत गरेको मितिदेखि लागू हुनेछ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अन्य अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:-

क) “उपसमिति” भन्नाले अर्थ तथा विकास समिति अन्तर्गत गठित उपसमिति सम्झनु पर्छ।

ख) “बैठक” भन्नाले अर्थ तथा विकास समितिको औपचारिक बैठक सम्झनु पर्छ।

ग) “विज्ञ सदस्य” भन्नाले सम्बन्धित विषयको विज्ञ वा अनुभवी व्यक्तिलाई सम्झनु पर्दछ।

घ) “सचिव” भन्नाले अर्थ तथा विकास समितिको सचिव सम्झनु पर्छ।

ङ) “सभापति” भन्नाले अर्थ तथा विकास समितिको सभापति सम्झनु पर्छ र सो शब्दले सभापतिको अनुपस्थितिमा समितिको सभापतिको रूपमा काम गर्ने सदस्यलाई समेत जनाउँदछ।

च) “समिति” भन्नाले अर्थ तथा विकास समिति सम्झनु पर्छ।

छ) “सभामुख” भन्नाले बागमती प्रदेश सभाको सभामुख सम्झनु पर्छ।

परिच्छेद-२

बैठकमा उपस्थिति र सञ्चालन

३. समितिको बैठक: (१) समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार सभापतिले बोलाउनेछ।

(२) समितिको बैठक बागमती प्रदेश सभा सचिवालय परिसरभित्र बस्नु पर्नेछ। तर सचिवालय परिसर बाहिर बैठक बस्नु परेमा बैठक बस्नुपूर्व सभामुखको लिखित अनुमति प्राप्त गर्नु पर्नेछ र त्यसरी बसेको बैठकलाई औपचारिक मानिने छ।

- (३) समितिको भर्चुअल (Virtual) बैठक समेतलाई औपचारिक बैठक मानीनेछ।
४. **उपस्थिति:** बैठकमा उपस्थित प्रत्येक सदस्यले वर्णानुक्रम अनुसार उपस्थिति पुस्तिकामा उल्लिखित आफ्नो नामको पछाडी रहेको दस्तखत महलमा दस्तखत गर्नु पर्नेछ।
- तर बैठक सुरु हुनु अगावै वा बैठकको समाप्तिपछि कुनै पनि सदस्यले उपस्थिति पुस्तिकामा दस्तखत गर्न पाउने छैन।
५. **बैठक सञ्चालन:** (१) बैठकको सभापतित्व सभापतिबाट हुनेछ। निजको अनुपस्थितिमा समितिका सदस्यहरूमध्ये ज्येष्ठ सदस्यले समितिको बैठकको सभापतित्व गर्नेछ। यसरी ज्येष्ठ सदस्यले सभापतित्व गरेको अवस्थामा निजले सभापतिले प्रयोग गर्ने सबै अधिकार प्रयोग गर्न सक्नेछ।
- (२) प्रदेश सभा नियमावली, २०७४ को नियम १५४ बमोजिम समितिको गणपूरक संख्या समितिको सम्पूर्ण सदस्य संख्याको एक चौथाई हुनेछ।
- (३) बैठकको निर्णय सर्वसम्मतिबाट हुनेछ। सर्वसम्मत हुन नसकेमा उपस्थित सदस्यहरूको बहुमतको निर्णय समितिको निर्णय मानिनेछ, निर्णय आवश्यकता अनुसार मौखिक वा लिखित हस्ताक्षर सहितको मतदान प्रक्रियाबाट हुनेछ र मत बराबर भएमा सभापतिले निर्णायक मत दिनेछ।
- (४) बैठकको निर्णय सभापतिबाट प्रमाणित हुनेछ।
- (५) सामान्यतया: बैठक तोकिएको मिति र समयमा समितिको सभा कक्षमा बस्नेछ। सभापतिले बैठकको प्रारम्भ र अन्त्यको घोषणा गर्नेछ। तोकिएको समय भन्दा ३० मिनेटसम्म गणपूरक संख्या नपुगेमा सो दिनको बैठक स्वतः स्थगित हुनेछ।
- (६) बैठकको शुरुमा नै कार्यसूचीमा परेका विषयको प्रकृति र महत्त्व समेतलाई ध्यानमा राखी बैठकको समयावधी तय गरिनेछ। छलफलमा भाग लिने सदस्यले छलफलको विषयमा केन्द्रित रही आफ्नो विचार राख्नु पर्नेछ।
- (७) विशेष कारणवश: सभापतिलाई सूचना दिएको अवस्थामा बाहेक बैठक प्रारम्भ भएपश्चात अन्त्य नभएसम्म सदस्यहरू बैठकमा उपस्थित रहनु पर्नेछ।
- (८) बैठकमा सहभागी सदस्यले कुनै कारण बाहिर निस्कनु परेमा बैठकको सभापतिको अनुमति लिनु पर्नेछ।
- (९) बैठकको विषयवस्तुमा केन्द्रित रहन र बैठकलाई मर्यादित तुल्याउन मोबाइल वा सञ्चार माध्यमलाई आफ्नो अनुकूल व्यवस्थापन गर्न सबैको कर्तव्य हुनेछ।
- (१०) समितिको बैठकले सम्बन्धित विज्ञहरूको एक रोष्टर तयार गरिनेछ र समय समयमा रोष्टरलाई अध्यावधिक गर्नु पर्नेछ।

परिच्छेद-३

बैठकको सूचना प्रवाह सम्बन्धी व्यवस्था

६. बैठकको कार्यसूची: समितिको आगामी बैठकमा छलफल हुने विषय समान्यतया अधिल्लो बैठकमा नै निर्धारण गरिनेछ र सो बमोजिम हुन नसकेमा सचिवले सभापतिसँग परामर्श गरी कार्यसूची निर्धारण गर्नेछ र सोको जानकारी सदस्यहरूलाई गराइनेछ।
७. बैठक सम्बन्धी जानकारी: (१) समिति सचिवालयले समिति सदस्यहरूलाई बैठक बस्ने समयभन्दा कम्तीमा ४८ घण्टा अगावै सूचना टाँस वा मोवाइल एस.एम.एस वा विद्युतीय पत्राचार वा फोन गरी वा मौखिक रूपमा जानकारी गराउनु पर्नेछ।
तर आकस्मिक रूपमा बोलाइने बैठकको सन्दर्भमा ४८ घण्टा अगावै जानकारी गराउन बाध्य हुने छैन।
८. निर्णय पठाउने: (१) समिति वा उपसमितिले कुनै निकाय वा पदाधिकारीलाई निर्णय गरी दिएको निर्देशन, राय वा सुझावलाई सम्बन्धित निकाय वा पदाधिकारीलाई निर्णय प्रमाणित भएको सात दिनभित्र लिखित रूपमा जानकारी गराउनु पर्नेछ।
तर निर्णय भएको लगत्तै पछि सात दिनसम्मको सार्वजनिक विदा पर्न गएमा कार्यालय खुलेको तीन दिनभित्र पठाईएकोमा अन्यथा मानिने छैन।
(२) समिति वा उपसमितिले जानकारी गराएको पन्ध्र दिनभित्र पालना भए नभएको अवस्था बुझी नभएको अवस्थामा ताकेता र पुनःताकेता गर्नु पर्नेछ।
९. निर्णय प्रकाशन गर्ने: समितिले गरेको निर्णय प्रमाणित भएको मितिदेखि २ (दुई) दिनभित्र समितिको आधिकारिक विद्युतीय माध्यम (Website) मा सचिवालयले प्रकाशन गर्नु पर्नेछ।
१०. सञ्चार माध्यमलाई जानकारी: समिति बैठक सम्बन्धी गतिविधि प्रकाशन तथा प्रसारणका लागि आमसञ्चार माध्यमलाई औपचारिक रूपमा सचिवालयले खबर गर्न सक्नेछ।

परिच्छेद-४

समितिको कार्य र कार्यप्रणाली

११. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: (१) समितिको कार्य विवरण देहाय बमोजिमको हुनेछ।

- (क) समितिको कार्यक्षेत्र भित्रका आयोग र निकायसँग सम्बन्धित विधेयक उपर दफावार छलफल गरी सो सम्बन्धी प्रतिवेदन पेश गर्ने,
- (ख) मन्त्रालय, विभाग र अन्तर्गतका निकायको नीति तथा कार्यक्रम, स्रोत परिचालन व्यवस्थापन र अन्य क्रियाकलापको मूल्याङ्कन गरी सम्बन्धित निकायलाई आवश्यक निर्देशन दिने र समूचित टिप्पणी, सिफारिस र निर्देशन सहितको वार्षिक प्रतिवेदन बैठकमा पेश गर्ने,

- (ग) मन्त्रालय, विभाग र अन्तर्गतका निकायको राजस्व र व्यय सम्बन्धी अनुमानको जाँच गरी वार्षिक अनुमान तयार गर्ने तरिका वार्षिक अनुमानमा निहित नीतिको सट्टा अपनाउन सकिने वैकल्पिक नीति र वार्षिक अनुमानमा रहेको रकममा के कति मितव्ययी गर्न सकिन्छ भन्ने सम्बन्धमा सम्बन्धित निकायलाई आवश्यक निर्देशन दिने र आफ्नो राय सहितको वार्षिक प्रतिवेदन बैठकमा पेश गर्ने,
- (घ) सरकारका प्रतिनिधिहरूले समय समयमा दिएका आश्वासनलाई पूरा गर्न प्रदेश सरकारद्वारा के-कस्ता कदम उठाइएका छन्। सो सम्बन्धमा अध्ययन गरी सम्बन्धित निकायलाई आवश्यक निर्देशन दिने र बैठकमा प्रतिवेदन पेश गर्ने,
- (ङ) कार्यक्षेत्रसँग सम्बन्धित सरकारी निकायको सार्वजनिक सम्पत्तिको हिनामिना भए नभएको अध्ययन अनुगमन र मूल्याङ्कन गरी आवश्यक निर्देशन दिने र बैठकमा प्रतिवेदन पेश गर्ने,
- (च) सभाले प्रत्यायोजन गरेका अधिकार अन्तर्गत सरकारद्वारा बनाइएको नियम, मापदण्ड, कार्यविधि, निर्देशिका, आदेश, परिपत्रहरू प्रचलित कानून बमोजिम बनेको छ वा छैन र सो बमोजिम काम भए गरेको छ वा छैन भन्ने विषयमा मूल्याङ्कन र परिक्षण गरी सम्बन्धित निकायलाई आवश्यक निर्देशन दिने,
- (छ) सरकारद्वारा समय-समयमा गठन हुने छानबिन आयोग/समिति र जाँचबुझ आयोग/समितिद्वारा प्रस्तुत प्रतिवेदन कार्यान्वयनको अनुगमन गरी सम्बन्धित निकायलाई आवश्यक राय, सल्लाह र निर्देशन दिने,
- (ज) सर्वसाधारणबाट प्राप्त उजुरीको सुनुवाई गर्ने,
- (झ) सम्बद्ध मन्त्रालय र मातहतका निकायबाट सम्पादन भएका कामको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी सो सम्बन्धमा आवश्यक निर्देशन दिने,
- (ञ) कानून कार्यान्वयनको मापन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- (ट) कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका सवैधानिक आयोगका काम कारवाहीको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी प्रतिवेदन दिने, वार्षिक प्रतिवेदनमाथि छलफल गरी सुझाव दिने,
- (ठ) समितिले दिएको निर्देशन कार्यान्वयन भए नभएको अनुगमन मूल्याङ्कन र समीक्षा गरी सोको प्रतिवेदन सभामा पेश गर्ने,
- (ड) समितिको सिफारिसमा सभामुखबाट अनुमोदित बजेट र कार्यक्रमको अधीनमा रही आफ्नो कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- (ण) राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगद्वारा हुने राजस्व वाँडफाँटको विषयमा आवश्यक समन्वय, सल्लाह र परामर्श गर्ने, स्रोत परिचालनको सन्दर्भमा आवश्यकता अनुसार कानून निर्माणको लागि पहल गर्ने,
- (त) प्रदेशभित्रको प्राकृतिक स्रोतको पहिचान, उपयोग र संरक्षण सम्बन्धी कार्यमा आयोगसँग सहकार्य गर्ने र आवश्यक निर्देशन दिने,
- (थ) राष्ट्रिय योजना आयोगले निर्माण गरेको पञ्चवर्षीय आवधिक योजनाको अध्ययन गर्ने, प्रदेश आवधिक योजनाको निर्माणमा दिगो विकासका लक्ष्य र राष्ट्रिय योजना आयोगको सूचकहरू समावेश भए नभएको हेर्ने र सुधारका लागि आवश्यक निर्देशन दिने, योजना कार्यान्वयनका लागि सरकारलाई राय, परामर्श र निर्देशन दिने, परीक्षण तथा मूल्याङ्कन गर्ने,

- (द) खानेपानी, उर्जा तथा सिँचाई जस्ता भौतिक पूर्वाधारको निर्माण, कार्यक्रम बजेट कार्यान्वयन, अनुगमन र मुल्याङ्कन गर्ने,
- (ध) समितिको क्षेत्राधिकारभित्र रहेका मन्त्रालय तथा निकायहरूको कार्य प्रगतिको अनुगमन, मुल्याङ्कन गर्ने र सुधारका लागि निर्देशन दिने,
- (न) जनतासँग प्रत्यक्ष सम्बन्ध स्थापित गरी पूर्वबजेट छलफल गर्ने र तयार प्रतिवेदनको आधारमा कार्यान्वयनका लागि सरकारसँग छलफल गर्ने र निर्देशन दिने,
- (प) भौतिक पूर्वाधार निर्माण र सरकारले बनाएको प्रत्यायोजित कानूनबाट मर्कामा परेका व्यक्तिहरूको गुनासो सुनुवाई गर्ने।
- (फ) प्रदेश सभाको बैठकले सुम्पेको अन्य काम गर्ने,

(२) समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार प्रदेश सभा नियमावली, २०७४ अधिनमा रही हुनेछ।

१२. बैठकमा भाग लिन सक्ने: समिति सदस्य बाहेक प्रदेश सभाको अन्य सदस्यले समितिको बैठकमा भाग लिन चाहेमा सभापतिको स्वीकृति लिई सहभागी हुन सक्नेछ।

तर त्यसरी बैठकमा भाग लिने सदस्य र आमन्त्रित सदस्यलाई समितिमा मताधिकार हुने छैन।

१३. परामर्श लिन सक्ने: (१) समितिले आफ्नो कार्यक्षेत्र अन्तर्गतको विषय अध्ययनको क्रममा सम्बन्धित पक्ष, विभिन्न विषयका विज्ञ तथा हित समुहका प्रतिनिधिहरूलाई समितिमा आमन्त्रण गरी आवश्यक परामर्श तथा सुझाव लिन सक्नेछ।

१४. उपसमिति तथा कार्यदल गठन गर्न सक्ने: (१) समितिले आन्तरिक काम कारवाही सञ्चालन गर्न वा आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्रको विषयमा अध्ययन गरी प्रतिवेदन दिन उपसमिति वा कार्यदल गठन गरी काम गर्न सक्नेछ।

त्यसरी उपसमिति वा कार्यदल गठन गर्दा त्यस्तो उपसमिति वा कार्यदलमा रहने सदस्यहरू, उपसमिति वा कार्यदलले गर्नुपर्ने काम र सो कार्य सम्पन्न गर्नु पर्ने अवधि समेत किटान गर्नु पर्नेछ।

(२) यसरी गठन गरिएको उपसमिति/कार्यदलमा विज्ञहरूलाई आमन्त्रित सदस्यको रूपमा बोलाउन सकिनेछ।

१५. कागजात झिकाउन तथा सम्बन्धित व्यक्ति वा सरकारी अधिकारीलाई उपस्थित गराउन सक्ने: समितिको कार्यसम्पादनको सिलसिलामा समितिका सदस्यहरूले प्रदेश सभा नियमावली, २०७४ को नियम १५१ (ट) बमोजिम समितिले आफ्नो कामको निमित्त सम्बन्धित व्यक्ति वा सरकारी अधिकारीलाई उपस्थित गराउन तथा कुनै कागजात झिकाउन सक्नेछ।

१६. स्थलगत अनुगमन तथा अध्ययन भ्रमण: समितिको कार्यसम्पादनको सिलसिलामा समितिका सदस्यहरूले प्रदेश सभा नियमावली, २०७४ को नियम १५१ को उपनियम (३) बमोजिम कुनै स्थानको स्थलगत अनुगमन वा अध्ययन भ्रमण गर्न सक्ने छन्।

१७. काम कारवाही गोप्य राख्न सकिने: समितिले आफ्नो क्षेत्राधिकार भित्रको कुनै काम, कारवाहीको प्रकृति र विषयको गाम्भीर्यतालाई दृष्टिगत गरी गोप्य राख्नु पर्ने विषय तथा सूचना गोप्य राख्न सक्नेछ।

१८. बैठकमा पालन गर्नुपर्ने नियम: प्रदेश सभा नियमावली, २०७४ को नियम १९, २० र २१ बमोजिमका व्यवस्थाहरू समितिका सदस्यले पालना गर्नु पर्नेछ।

परिच्छेद-५

विविध

१९. कार्यविधिमा संशोधन: समितिले आवश्यकता अनुसार कार्यविधि संशोधन गर्न सक्नेछ।

२०. विविध: (१) समितिले आफ्नो काम कारवाहीलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन प्रदेश सभा नियमावली, २०७४ को नियम १५३ बमोजिम कार्यतालिका निर्माण गरी लागु गर्न सक्नेछ।

(२) समितिले आफ्नो काम कारवाही सम्पादनको क्रममा समितिको क्षेत्राधिकार भित्रको जुनसुकै विषयमा जनताको राय, सुझाव तथा प्रतिक्रिया प्राप्त गर्नका लागि संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहमा समेत अन्तरक्रिया गर्न र प्रदेश एवम् स्थानीय तहलाई आवश्यक सुझाव दिन सक्नेछ।

स्पष्टिकरण: "समितिको क्षेत्राधिकार" भन्नाले प्रदेश तथा स्थानीय तहमा गरिने आर्थिक दायित्व सृजना हुने र अर्थ तथा विकाससँग सम्बन्धित क्षेत्र सम्झनु पर्दछ।

(३) समितिको काम कारवाहीमा सहयोग पुऱ्याउनु सम्बन्धित सबैको कर्तव्य हुनेछ।

अनुसूची-२

माननीय सदस्यहरूको बैठकमा उपस्थिति

समितिको हालसम्मको बैठक संख्या: (बैठक संख्या १ देखि ११ सम्म) : जम्मा ११वटा

क्रसं.	माननीय सदस्यहरूको नाम, थर	जम्मा उपस्थिति	कैफियत
१	मा. सभापति श्री नुरज बज्राचार्य	५	हेरफेर हुँदा पछि थपिएको
२	मा. ॐ कुमारी श्रेष्ठ	३	हेरफेर हुँदा पछि थपिएको
३	मा. अमृता नेपाल	७	
४	मा. आशा लामा	४	
५	मा. उर्मिला के.सी. नेपाल	४	
६	मा. किरण थापामगर	७	
७	मा. गोविन्द लम्साल	१०	
८	मा. डम्बर तामाङ	३	
९	मा. डा. दिनेशचन्द्र देवकोटा	८	
१०	मा. देवेन्द्र श्रेष्ठ	११	
११	मा. मधु कुमार श्रेष्ठ	१०	
१२	मा. मधुसुदन पौडेल	१०	
१३	मा. माईली तामाङ	६	
१४	मा. रमा आले मगर	५	
१५	मा. रमेश कुमार महत	११	
१६	मा. रामकृष्ण चित्रकार	१	पछि थप गरिएको
१७	मा. रामप्रसाद ढुङ्गाना	११	
१८	मा. लक्ष्मी देवी श्रेष्ठ	११	
१९	मा. सरल सहायत्री पौडेल	३	
२०	मा. सुना परियार	४	हेरफेर हुँदा पछि थपिएको।
२१	मा. सुरेश श्रेष्ठ	४	
२२	मा. ज्ञान बहादुर तामाङ	३	

अनुसूची-३

अर्थ तथा विकास समितिको बैठक साल र आर्थिक वर्ष अनुसारको संख्यात्मक विवरण

क्र.स.	महिना र गते	वर्ष	बैठक संख्या	आ.व.	बैठक संख्या	कैफियत
१	०५/१९	२०८०	६	२०८०/०८१	११	
२	०६/१५					
३	०६/२२					
४	११/१३					
५	११/१४					
६	११/१६					
७	०२/०५	२०८१	५			
८	०२/१३					
९	०२/१४					
१०	०२/१६					
११	०२/३१					

अनुसूची-४
तस्विरहरू

समितिका ज्येष्ठ सदस्य माननीय रामप्रसाद ढुङ्गाना समितिको बैठक सञ्चालन गर्नुहुँदै

विषयगत समितिको सभापतिको सपथ ग्रहण कार्यक्रम

विषयगत समितिको सभापतिको सपथ ग्रहण कार्यक्रम

माननीय सभापति श्री नुरज बज्रचार्यले कार्यभार सम्हाल्नु हुँदै

समितिको बैठकको एक झलक

वार्षिक प्रतिवेदन मस्यौदा उपसमितिका संयोजक माननीय रमेश कुमार महत लगायत उपसमितिका माननीय प्रतिवेदनको मस्यौदा समितिका माननीय सभापति समक्ष पेश गर्नुहुँदै